

Svar på skriftligt spörsmål SSS 264/2023 rd

Svar på skriftligt spörsmål om skillnaderna mellan dem som vaccinerats mot coronaviruset och dem som inte vaccinerats i statistiken över överdödlighet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 264/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Sillanpää /saf:

Vilken är enligt ministeriet anledningen till överdödligheten under coronatiden och

har man upptäckt skillnader i överdödligheten mellan dem som vaccinerats mot coronaviruset och dem som inte vaccinerats?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Antalet personer som dog i coronavirussjukdom mångdubblades i Finland under 2022. Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) var en anledning till detta att landet drabbades av en omfattande sjukdomsvåg i början av 2022 till följd av virusvarianten omikron som var mer smittsam och som vaccinet inte skyddade lika effektivt mot. Även om omikronvarianten orsakar en mindre allvarlig sjukdomsbild än de tidigare cirkulerande coronavirusvarianterna, var den ödesdiger särskilt för mycket gamla och multisjuka människor. Senare under 2022 orsakade coronaviruset även en andra omfattande sjukdomsvåg.

Antalet dödsfall på befolkningsnivå varierar från månad till månad av många olika anledningar, varav de viktigaste är epidemier av smittsamma sjukdomar och exceptionellt kallt eller varmt väder. Dessa påverkar särskilt dödligheten bland äldre. Under de senaste åtta åren var antalet döda per månad i Finland minst i juni 2018, då antalet döda var 4 051 och störst i december 2022, då antalet döda var 6 195, dvs. 53 procent fler.

Coronaviruset och andra infektioner som är ofarliga för människor som är yngre och har bättre hälsa, medför en avsevärd risk för äldre och multisjuka människor. Enligt THL:s uppgifter förhindrade de kraftiga restriktionerna under coronapandemin spridning av coronaviruset och även av många andra virus och bakterier som orsakar luftvägs- och tarminfektioner. Under 2022 började dessa mikrober ta fart på nytt bland befolkningen och orsakade ett stort antal dödsfall.

Det är särskilt förändringen i befolkningens åldersstruktur som påverkar hur det totala antalet döda utvecklas i Finland. Storleken på de äldsta åldersklasserna har ökat exceptionellt snabbt i Finland jämfört med i de övriga EU-länderna, vilket har gjort att antalet döda har stigit. En dryg tredjedel av den överdödlighet i Finland som rapporterats av Eurostat och hänvisas till i spørsmålet, förklaras av den kraftiga ökningen av antalet personer över 70 år.

Även om förändringen i åldersstrukturen beaktas var antalet döda i Finland i november 2023 betydligt större än väntat. Enligt THL var en central anledning till detta en kraftig coronavåg under hösten som förklarar lite mer än hälften av ökningen i den totala dödligheten i november, då antalet dödsfall orsakat av corona och relaterat till coronainfektion var cirka 850. Under de föregående månaderna 2023 var antalet döda i corona i genomsnitt 200, och i december 2023 halverades siffran till cirka 450 jämfört med i november.

Influensaepidemier som orsakar ett avsevärt antal dödsfall infaller inte vid samma tidpunkter varje år. I december 2023 kulminerade en epidemi av influensa A-virus och även en RS-virusepidemi medförde många sjukdomsfall. Dessa epidemier var anledningen till en avsevärd del av överdödligheten i slutet av 2023. Statistikcentralen publicerar dödsorsaksstatistiken för 2023 i slutet av 2024. Utifrån den kan man göra en mer detaljerad bedömning av de olika dödsorsakernas inverkan på förändringarna i dödligheten.

EuroMOMO (European mortality monitoring activity) publicerar uppgifter om dödligheten, dvs. antalet döda i förhållande till befolkningen, i 28 europeiska länder. Dödligheten per åldersgrupp rapporteras varje vecka. Utifrån dessa resultat tycks inte dödligheten i Finland i slutet av 2023 avvika på ett betydande sätt från dödligheten i de övriga nordiska länderna.

Att jämföra överdödligheten mellan vaccinerade och ovaccinerade är svårt av många anledningar. Enligt THL finns det skillnader mellan vaccinerade och ovaccinerade särskilt i fråga om ålder och hälsotillstånd. Totalt sett finns det få ovaccinerade i vårt land, och dessa är särskilt få bland äldre och multisjuka människor, bland vilka dödligheten var störst under omikrontiden. Vaccinations-täckningen är högre i alla åldersklasser bland multisjuka och personer som är i dålig kondition, och även åren 2022 och 2023 har coronavaccinationerna riktats till dessa grupper.

Bland de allra sjukaste och svagaste överstiger de negativa effekterna av en vaccination nyttan av den. Dessutom är det mer sannolikt att dessa människor inte svarar på vaccinet. Även om vaccinet minskar risken för död i corona, påverkar det inte den övriga dödsrisken, som är högre i de äldsta och mest sjuka befolkningsgrupperna.

Enligt ministeriet är det många olika faktorer som ligger bakom såväl dödligheten i coronavirussjukdom som skillnaderna mellan dödligheten bland vaccinerade och ovaccinerade. På basis av THL:s uppgifter kan det konstateras att dödligheten i anknytning till coronavirussjukdom i Finland åren 2022 och 2023 beror främst på den mer smittsamma omikronvarianten av coronaviruset,

flera epidemier orsakade av coronavirus och andra luftvägs- och tarminfektioner samt på förändringen i befolkningens åldersstruktur. De senaste åren har coronavaccinationerna riktats till äldre och personer som hör till medicinska riskgrupper, eftersom de löper störst risk för att drabbas av en allvarlig coronavirussjukdom.

Helsingfors 20.2.2024

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen